

**РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ  
ТА ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ**

УДК 631.1.027:338.48

**Зайченко В. В.,**

кандидат наук з державного управління, доцент,  
декан факультету економіки та менеджменту,  
*Центральноукраїнський національний технічний університет*

**Стан та напрями активізації розвитку  
зеленого туризму в Кіровоградській області**

Сільський зелений туризм розглядається як перспективний напрям стабільного динамічного збільшення надходжень до бюджетів сільських домогосподарств, а також чинник активізації розвитку багатьох суміжних галузей економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сфера послуг, сільське господарство тощо).

Рейтинг регіонів України за рівнем доходів від надання туристичних послуг свідчить, що Кіровоградська область у 2016 році знаходилася на 21 місці серед 25 регіонів за рівнем доходу суб'єктів туристичної діяльності – юридичних осіб (0,03% у структурі доходу в цілому по Україні) та на 19 місці за рівнем доходу суб'єктів туристичної діяльності – фізичних осіб-підприємців (1,02% загального доходу).

У Кіровоградській області діє 42 садиби для “зеленого туризму” у 17 районах, які відвідують 7 тисяч туристів на рік. З них 9 садиб області підтвердили статус “зелена садиба” – аналог “зірок” для готелів. Решта садиб поки що готуються підтвердити статус [1].

Перспективи розвитку сільського зеленого туризму:

- організація та проведення навчання всіх категорій населення, зайнятих у сфері сільського зеленого туризму;
- збір та систематизація інформації про туристичний продукт місцевості, створення необхідних баз даних;
- доробка вже діючих та розробка нових туристичних маршрутів;
- інформаційна підтримка сільського зеленого туризму та доступ зацікавлених підприємців до інформаційних ресурсів;
- організація та проведення спільних акцій і програм місцевої влади, громадських організацій та підприємців, задіяних в сільському зеленому туризмі;
- проведення інформаційних просвітницьких компаній через місцеві та регіональні ЗМІ про перспективи та переваги сільського зеленого туризму.

Слабкі сторони Кіровоградського регіону, що можуть завадити розвитку сільського зеленого туризму:

- низька якість нічліжної бази;
- відсутність достатньої практичної туристичної інформації про регіон в засобах масової інформації;
- незнання господарями агроосель іноземних мов;
- не надто привабливий імідж України в очах іноземців;
- відсутність системи резервування місць;
- недостатнє знання туристичних атракцій та маршрутів;

– недостатньо розвинута сервісна інфраструктура.

Сильні сторони Кіровоградської області як території, сприятливої для розвитку сільського зеленого туризму:

- гарні краєвиди та довкілля;
- багаті флора та фауна;
- наявність річок, озер, лісів;
- багатство історико-культурних пам’яток;
- невисока ціна на проживання та харчування;
- збережені сільські традиції та гостинність населення.

Таблиця 1 – Дохід від надання туристичних послуг за регіонами України у 2016 році

Рейтинг	Регіон	Суб’єкти туристичної діяльності – юридичні особи		Рейтинг	Регіон	Суб’єкти туристичної діяльності – фізичні особи-підприємці	
		тис. грн.	%			тис. грн.	%
1	м. Київ	10436931,8	90,58%	1	Херсонська	130942,9	31,69%
2	Івано-Франківська	338141,4	2,93%	2	м. Київ	75358,7	18,24%
3	Львівська	251773,8	2,19%	3	Дніпропетровська	29403,4	7,12%
4	Одеська	219425,5	1,90%	4	Львівська	22054,2	5,34%
5	Донецька	90927,0	0,79%	5	Харківська	21792,4	5,27%
6	Харківська	23800,6	0,21%	6	Одеська	16702,4	4,04%
7	Чернівецька	22216,0	0,19%	7	Вінницька	13441,2	3,25%
8	Херсонська	21751,3	0,19%	8	Запорізька	12162,1	2,94%
9	Дніпропетровська	19509,8	0,17%	9	Київська	11932,7	2,89%
10	Запорізька	14519,3	0,13%	10	Чернівецька	9283,8	2,25%
11	Вінницька	13938,4	0,12%	11	Донецька	8538,9	2,07%
12	Волинська	12395,4	0,11%	12	Полтавська	7506,5	1,82%
13	Київська	10903,7	0,09%	13	Волинська	5961,0	1,44%
14	Закарпатська	7643,0	0,07%	14	Закарпатська	5531,3	1,34%
15	Рівненська	6537,2	0,06%	15	Черкаська	5508,5	1,33%
16	Сумська	5656,9	0,05%	16	Хмельницька	5495,4	1,33%
17	Хмельницька	5439,4	0,05%	17	Рівненська	4879,9	1,18%
18	Черкаська	4522,9	0,04%	18	Чернігівська	4777,9	1,16%
19	Миколаївська	3454,7	0,03%	<b>19</b>	<b>Кіровоградська</b>	<b>4204,8</b>	<b>1,02%</b>
20	Тернопільська	3174,8	0,03%	20	Миколаївська	4101,8	0,99%
<b>21</b>	<b>Кіровоградська</b>	<b>3022,1</b>	<b>0,03%</b>	21	Івано-Франківська	3930,5	0,95%
22	Житомирська	2440,8	0,02%	22	Житомирська	3543,1	0,86%
23	Полтавська	2366,8	0,02%	23	Тернопільська	2750,7	0,67%
24	Чернігівська	1538,7	0,01%	24	Сумська	2141,4	0,52%
25	Луганська	489,1	0,004%	25	Луганська	1215,8	0,29%
	<b>Україна</b>	<b>11522520,4</b>	<b>100,0%</b>		<b>Україна</b>	<b>413161,3</b>	<b>100,0%</b>

Джерело: складено і розраховано автором за даними [2, с. 17, 58]

Загрози, що можуть перешкоджати розвитку сільського туризму в Кіровоградській області, які необхідно попередити:

- виникнення некатегоризованої нічліжної бази, яка зменшуватиме якість послуг;
- суперництво та відсутність координації між різними організаціями, що займаються промоцією сільського туризму;
- відсутність єдиних стратегічних цілей розвитку сільського туризму в регіоні;

- відсутність політичної стабільності.

Потенційними можливостями та перевагами розвитку сільського зеленого туризму в Кіровоградській області є наступні:

- розвиток сільського зеленого туризму збільшить доходи селян, що поліпшить економічний розвиток сіл;
- збільшиться зайнятість сільського населення, особливо жінок;
- приїзд туристів сприятиме більшому піклуванню, а відтак, кращому збереженню культурно-історичних пам'яток регіону;
- будуть створюватися нові робочі місця в сфері обслуговування, медицини, транспортній мережі, які зможуть надати роботу і випускникам вищих навчальних закладів.

Пропозиції щодо розвитку сільського зеленого туризму на Кіровоградщині охоплюють такі заходи:

- провести облік та категоризацію агроосель;
- розробити заходи (передусім анімаційні) для збільшення тривалості перебування відпочиваючих у агрооселях;
- регулярно проводити тренінги для господарів агроосель та сільських жителів, задіяних в агротуристичному сервісі;
- розробити та підтримувати впровадження пілотних проектів, які дадуть змогу наочно продемонструвати користь від сільського зеленого туризму для різних сільських громад та накопичити досвід;
- активно оновлювати веб-сторінку щодо об'єктів сільського зеленого туризму;
- розробити централізовану (комп'ютерну) систему резервування місць;
- створити інформаційні центри, які б займалися збором і оперативним поновленням інформації про власників агроосель, атракційні місця, стан заповненості наявних агроосель, кон'юнктуру цін та іншої інформації, необхідної для туристів;
- розробити заходи з поліпшення іміджу як осередку відпочинку, оздоровлення й духовного екозбагачення особистості, зокрема такі, як публікація рекламних проспектів, виступи у засобах масової інформації, про ведення різноманітних рекламних акцій тощо.

## Список літератури

1. Кіровоградщина туристична / Офіційний сайт Кіровоградської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourism.kr-admin.gov.ua/>
2. Туристична діяльність в Україні у 2016 році / Статистичний бюлетень. – Відповідальний за випуск О. О. Кармазіна. – Державна служба статистики України. – К., 2017. – 76 с.